

Institutt for psykologi

Eksamensoppgaver i PSY2015/PSYPRO4315 Utviklingspsykologi II

Høsten 2018

Faglig kontakt under hjemmeksamen: Kristine Rensvik Viddal

kristine.viddal@ntnu.no

Eksamensdato: Utlevering:

Eksamenstid (fra-til): Innlevering:

Hjelpemiddelkode/Tillatte hjelpemidler: Pensum og eksterne vitenskapelige kilder

Målform/språk: Bokmål

Antall sider: 2

Antall sider vedlegg: 1

Kontrollert av:

Dato

Sign

En, og bare en, av de to følgende oppgavene skal besvares:

1. Drøft betydningen omsorgsgivere har for barns sosio-emosjonelle utvikling inkludert grunnlaget for senere identitetsutvikling.
2. Ungdomstiden er preget av endringer på mange områder. Drøft mulige risiko- og beskyttelsesfaktorer for psykososial tilpasning i denne utviklingsperioden --- i vår samtid.

Sensorveiledning for PSY2015/PSYPRO4315 (Utvikling II) H-2018

PSY2015 (bachelor) og PSYPRO4315 (profesjon) har felles undervisning og pensum i dette fordypningsemnet som er normert til 7,5 studiepoeng.

Hjemmeeksamen (1 uke til rådighet) ligger til grunn for å vurdere hvorvidt kandidaten (1) har tilegnet seg utviklingspsykologisk kunnskap fra forskningsartikler og håndbokskapitler, og (2) kan reflektere nyansert og kritisk over utvalgte problemstillinger, og med utgangspunkt i en utviklingspsykologisk forståelsesmodell. Karakteren skal angi hvordan kandidaten mestrer dette (prestasjonens nivå). Kandidaten gis frihet til hvordan å avgrense oppgaven, men med bakgrunn i pensum forventes det en momentrik og kompleks drøfting. Ekstern litteratur er ikke forventet, men kan gjerne benyttes. Ekstern litteratur skal primært ha samme vitenskapelige nivå som pensum. Merk ellers at studentene (3. semester) har begrenset erfaring med akademisk essay. Deler av pensum berører dessuten statistikk og metode som studentene ennå ikke har kjennskap til (og noe er på ekspertnivå (f.eks meta-analyser)). I slike tilfeller kan det ikke forventes at studentene har annet enn overordnet kunnskap. Se ellers vedlegg for retningslinjer som fulgte eksamensoppgavene.

Ad 1. Denne oppgaven fordrer at kandidaten kan anvende og sammenstille teori og empiri på tvers av tema I, II og (deler av) IV i pensum. For vurderingen «jevnt god prestasjon» forventes en tydelig integrering av relevant teori og empiri. Sosio-emosjonell utvikling er et vidt begrep. Eksempelvis inkluderer Groh et al. (2017) sosial kompetanse, eksternaliserende og internaliserende symptomer og temperament. Mer indirekte fremhever f.eks Sroufe (2005) emosjonsregulering, selv-tillit (self-reliance) og tilknytning (inkludert desorganisert tilknytning). Kandidaten står fritt til å hvordan å eksemplifisere sosio-emosjonell utvikling i barneårene, men må samtidig belyse noe av grunnlaget for senere identitetsutvikling (f.eks Pittman et al., 2011). Her må kandidaten altså kunne angi mulige sammenhenger i overgang fra barne- til ungdomsårene. Pensum tilbyr ulike perspektiver/modeller på omsorgsgiveres betydning i form av blant annet tilknytningsteori (Cassidy, 2016), identitetsteori (Pittman et al., 2011), formbarhetshypotesen (differential susceptibility) (Hartman & Belsky, 2016), og et mer sosiokulturelt ståsted (Fivush & Zaman, 2015; Miller et al., 2002). På denne måten kan problemstillingen drøftes utifra ulike nivåer (individ-relasjon-kontekst/kultur) og mulige sammenhenger mellom disse. Ikke minst gir pensum oppdatert empiri (f.eks Fearon & Belsky, 2016; Groh et al., 2017;

Raby et al., 2015; Slagt et al., 2016; Zeegers et al., 2017), som belyser hvorvidt eller hvordan omsorgsgivere kan påvirke barns sosio-emosjonelle utvikling. For ordens skyld; individuelle forskjeller i tilknytning belyser i seg selv betydningen av omsorgskvalitet (f.eks. Fearon & Belsky, 2016; Zeegers et al., 2017), men effekten av tilknytning kan igjen, indirekte, belyse betydningen av omsorgskvalitet (Groh et al., 2017; Sroufe, 2005), liksom samspill generelt (f.eks Raby et al., 2015).

Ad 2. Denna oppgave stiller stor krav på at kandidaten kan analysere, syntetisere og dra slutsatser av samtlige artiklar i pensum som rör ungdomstiden, men även de mer generella artiklarna (e.g., Slagt et al. 2016). I oppgaven ska ungdomstiden definieras och sättas i ett utvecklingsperspektiv, det vill säga i förhållande till barndomen och vuxenlivet). Även begreppet ”psykosocial tilpassning” bör definieras och reflekteras kring (e.g., Wexler & Eglinton, 2015). Här kan exempelvis autonomibegreppet vara relevant. Det gäller även att risk- och skyddsfaktorerbegreppen ska dryftas. Grundläggande förändringar inom områden som hjärnan (med kopplingar till risktagande), kropp, kognitioner, självbild (identitet) och relationer (t ex till peers och parents) ska kort beskrivas och användas som utgångspunkt för frågan. Det betyder att kandidaten bör besvara frågan utifrån en medvetenhet om och i förhållande till ett biopsykosocialt eller utvecklingsekologiskt perspektiv på utveckling (e.g., Bronfenbrenner). Här spelar alltifrån de kroppsliga faktorerna (kopplat till tonårshjärnansutveckling och puberteten, men även ”gener”) roll som de makrosociala (vår samtid, migration, globalisering, möjligtvis även sexuell trakassering). För höga karakter bör kandidaten även förmedla insikt om olika subgrupper av ungdomars möjliga skillnader gällande utveckling och risk/skyddsfaktorer. Här kan exempelvis faktorer som pubertetstiming (Skoog et al., 2016; Ullsperger & Nikolas, 2017), sexuell identitet (Russell & Fish, 2016) och etnicitet (Fuligni & Tsai, 2015) vara betydelsefulla utgångspunkter att resonera utifrån. Begreppet ”differential susceptibility” är relevant (Hartman & Belsky, 2016). Många artiklar i pensum kan användas för att svara på frågan. De artiklar som är mest relevanta är de som beskrivs under tema III och IV i pensum.

Undervisning: Berit Overå Johannesen (PhD); Kristine Rensvik Viddal (PhD); Roxanna Morote (PhD); Therése Skoog (PhD)

Emnekoordinator: Kristine Rensvik Viddal

Pensum

I. Perspektiver på utvikling

Hartman, S. & Belsky, J. (2016). An Evolutionary Perspective on Family Studies: Differential Susceptibility to Environmental Influences. *Family Process*, 55, 700-712.

Miller, P. J., Wang, S-h., Sandel, T. & E. Cho, G. E. (2002). Self-Esteem as Folk Theory: A Comparison of European American and Taiwanese Mothers' Beliefs, *Parenting*, 2, 209-239.

Slagt, M., Dubas, J. S., Dekovic, M., & van Aken, M. A. (2016). Differences in sensitivity to parenting depending on child temperament: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 142, 1068-1110.

II. Tilknytning, samspill og sosio-emosjonell utvikling

Cassidy, J. (2016). The nature of the child's ties. In J. Cassidy & P. R. Shaver (Eds.). *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications* (3rd ed., pp. 3-24). New York: Guilford Press.

Fearon, P., & Belsky, J. (2016). Precursors of Attachment Security. In J. Cassidy, & P. R. Shaver (Eds.), *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications* (3rd ed., 291-313). New York: Guilford Press.

Groh, A. M., Fearon, R. M. P., van Ijzendoorn, M. H., Bakermans-Kranenburg, M. J., & Roisman, G. I. (2017). Attachment in the early life course: Meta-analytic evidence for its role in socioemotional development. *Child Development Perspectives*, 11, 70-76.

Raby, K. L., Lawler, J. M., Shlafer, R. J., Hesemeyer, P. S., Collins, W. A., & Sroufe, A. L. (2015). The Interpersonal Antecedents of Supportive Parenting: A Prospective, Longitudinal Study from Infancy to Adulthood. *Developmental Psychology*, 51, 115-23.

Sroufe, L. A. (2005). Attachment and development: A prospective, longitudinal study from birth to adulthood. *Attachment & Human Development*, 7, 349-367.

Zeegers, M., Colonnese, C., Stams, G. J., & Meins, E. (2017). Mind matters: A three-level meta-analysis on parental mentalization and sensitivity as predictors of infant-parent attachment. *Psychological Bulletin*, *143*, 1245.

III. Tenåringshjernen, risikoatferd, pubertet og seksualitet

Kapetanovic, S., Skoog, T., Bohlin, M., & Gerdner, A. (in press). Aspects of Parent-Adolescent Relationships and Over Time Associations with Adolescent Risk Behaviors. *Journal of Family Psychology*.

Russell, S. T., & Fish, J. N. (2016). Mental health in lesbian, gay, bisexual, and transgender (LGBT) youth. *Annual Review of Clinical Psychology*, *12*, 465-487.

Shulman, E.P., Smith, A.R., Silva, K., Icenogle, G., Duell, N., Chein, J., & Steinberg, L. (2016). The dual systems model: Review, reappraisal, and reaffirmation. *Developmental Cognitive Neuroscience*, *17*, 103-117.

Skoog, T., Bayram Ozdemir, S., & Stattin, H. (2016). Understanding the Link between Pubertal Timing in Girls and the Development of Depressive Symptoms: The Role of Sexual Harassment. *Journal of Youth and Adolescence*, *45*, 316-327.

Ullsperger, J.M. & Nikolas, M.A. (2017). A meta-analytic review of the association between pubertal timing and psychopathology in adolescence: Are there sex differences in risk? *Psychological Bulletin*, *143*, 903-938.

IV. Identitet og tilpasning

Fivush, R. & Zaman, W. (2015). Gendered Narrative Voices: Sociocultural and Feminist Approaches to Emerging Identity in Childhood and Adolescence. In K. C. McLean & M. Syed (Eds). *Identity Development Across the Lifespan. The Oxford Handbook of Identity Development* (pp. 33-52). Oxford: Oxford University Press.

Fuligni, A. J., & Tsai, K. M. (2015). Developmental Flexibility in the Age of Globalization: Autonomy and Identity Development Among Immigrant Adolescents. *Annual Review of Psychology*, *66*, 411-431.

McAdams, D. P., & Zapata-Gietl, C. (2015). Three Strands of Identity Development across the Human Life Course: Reading Erik Erikson in Full. In K. C. McLean & M. Syed (Eds). *Identity Development Across the Lifespan. The Oxford Handbook of Identity Development* (pp. 81-92). Oxford: Oxford University Press.

Meeus, W., van de Schoot, R., Keijsers, L. & Branje, S. (2012). Identity Statuses as Developmental Trajectories: A Five-Wave Longitudinal Study in Early-to-Middle and Middle-to-Late Adolescents. *J Youth Adolescence*, *41*, 1008-21.

Oudekerk, B., A., Allen, J., P., Hessel, E., T. & Molloy L., E. (2015). The Cascading Development of Autonomy and Relatedness, from Adolescence to Adulthood. *Child Development*, *86*, 472-85.

Pittman, J. F., Keiley, M. K., Kerpelman, J. L., & Vaughn, B. E. (2011). Attachment, identity, and intimacy: Parallels between Bowlby's and Erikson's paradigms. *Journal of Family Theory & Review*, *3*, 32-46.

Wexler, L. & Eglinton, K. A. (2015) Reconsidering Youth Well-Being as Fluid and Relational: A Dynamic Process at the Intersection of Their Physical and Social Geographies. In J. Wyn & H. Cahill (Eds), *Handbook of Children and Youth Studies* (pp. 1-9). Singapore: Springer.

V. Anbefalt bakgrunns litteratur

Bronfenbrenner, U. (1977). Toward an experimental ecology of human development. *American Psychologist*, *32*, 513-531.

Sameroff, A. J. (2009). The transactional model. In A. J. Sameroff (Ed.), *Transactional model of development: How children and contexts shape each other* (pp. 3-32). Washington DC: American Psychological Association.

Sroufe, L. A. (2013). The Promise of Developmental Psychopathology: Past and Present. *Development and Psychopathology*, *25*, 1215-1224.

Vedlegg: 1

Retningslinjer for hjemmeeksamen i PSY2015/PSYPRO4315 Fordypning i utviklingspsykologi (Utvikling II) Høst 2018

- Oppgaven skal skrives som et vitenskapelig essay
- Oppgaven kan skrives på norsk (bokmål/nynorsk), dansk, svensk eller engelsk.
- Det er viktig med en god og logisk struktur i oppgaven: *(Eksamensspørsmålet), innledning, kort om avgrensning/fokus, redegjørelse, diskusjon, konklusjon og referanser.*
- Kandidaten står fritt til å integrere redegjørelse og diskusjon.
- Oppgaven skal ikke inkludere tittel og sammendrag (abstract) og heller ingen reell metode- og resultatdel (empirien inngår snarere i redegjørelsen/diskusjonen).
- Husk å benytte avsnitt og undertitler.
- Besvarelsen skal ha en lengde på 3500 ord (+/- 200 ord), referanser ikke medregnet.
- Linjeavstand 1.5 og skrifttype Times Roman 12 eller tilsvarende.
- Oppgi alltid kildene eksplisitt ut i fra gjeldene regler for bruk av referanser.
- Det er tillatt å bruke ekstern litteratur (litteratur som ikke er oppført på pensumlista), men denne må ha relevans og tilsvare samme vitenskapelig nivå som pensum.
- Fotnoter og referanser til forelesninger skal ikke brukes i oppgaven.
- Referanser skal skrives etter retningslinjene skissert av APA, 6th edition:
<http://www.ntnu.no/viko/oppgave/aparegler>

- DOI er ikke påkrevd i referanselisten.
- På tittelsiden av besvarelsen skal det kun stå kandidatnummer, emnekode, semester og antall ord (unntatt referanser). Ikke skriv navn eller annen personidentifiserende informasjon på dokumentet.
- Sett gjerne inn sidetall og topptekst.
- Hjemmeeksamen skal være individuell. Plageringskontroll foretas.

Lykke til!